

Littafin Daniyel - Na Talatin da Takwas

Bayyana Lu'ulu'ai: Mafarkin Annabci na William Miller da Maido da Gaskiya

Jeff Pippenger

2024-01-02

A mafarkin Miller, wani hannu da ba a gani ya aiko masa da wani akwatin taska. A cikin mafarkinsa an sa shi ya fahimci ma'aunin akwatin taskar a matsayin “murabba'i shida” da “inci goma.” Goma da aka ninka da shida murabba'i ya zama dari uku da sittin, wanda yake wakiltar kwanaki a shekara ta annabci. An ba Miller wani akwatin taska mai dauke da sakon da zai yi shela da shi, kuma sakon da zai yi shela da shi ya ginu ne bisa ka'idar cewa rana guda a annabcin Littafi Mai Tsarki tana wakiltar shekara guda. Akwatin taskar kuwa shi ne Littafi Mai Tsarki, kuma ga Miller ya kamata a dubi Littafi Mai Tsarki cikin ma'aunin ka'idar “rana-domin-shekara” ta annabcin Littafi Mai Tsarki.

“Akwai maballi da ke haɗe da Maganar Allah wanda yake buɗe akwatin taska mai daraja, domin gamsuwarmu da farin cikinmu. Ina jin godiya saboda kowace karamar haske. A nan gaba, abubuwan da muke fuskanta yanzu waɗanda suke da matuƙar asiri a gare mu za a bayyana su. Wasu abubuwan da muke fuskanta kuwa, watakila ba za mu taɓa fahimtar su gaba ɗaya ba sai lokacin da wannan mai mutuwa zai sa rashin mutuwa.” Manuscript Releases, juzu'i na 17, 261.

Akwai wata “maballi” a haɗe da akwatin a mafarkin Miller wadda ta wakilci hanyar aiki da aka bishe shi ya yi amfani da ita.

“Waɗanda suke aiki wajen shelanta sakon mala'ika na uku suna binciken Nassosi bisa ga irin tsarin da Uba Miller ya runguma. A cikin karamin littafin da ake kira Views of the Prophecies and Prophetic Chronology, Uba Miller ya bayar da waɗannan ka'idoji masu sauƙi amma masu hikima da muhimmanci domin nazarin Littafi Mai Tsarki da fassara shi:—

“[An kawo ka'idoji na ɗaya har zuwa biyar.]”

“Abin da yake a sama wani sashe ne na waɗannan ka'idoji; kuma a cikin nazarinmu na Littafi Mai Tsarki dukanmu za mu yi kyau mu kula da ka'idojin da aka bayyana.” Review and Herald, November 25, 1884.

Sa'ad da Miller ya buɗe akwatin, sai ya sami “dukan iri da girmar jauhari, lu'ulu'u, duwatsu masu daraja, da tsabar zinariya da azurfa iri-iri na kowane girma da kowane kima, waɗanda aka shirya su da kyau a wurare dabam-dabam nasu a cikin akwatin; kuma da aka shirya su haka, suka haskaka da wani haske da daukaka da babu abin da ya kai su sai rana kaɗai.” Miller ya gano jauharen gaskiya waɗanda suke haɗa tushen gaskiyoyin Adventism. Gaskiyoyin da ya gano “an shirya su” cikin cikakken tsari kuma suka nuna hasken rana.

Sai Miller ya ajiye gaskiyoyin nan “a kan wani tebur na tsakiya” ya kuma kira kowa da kowa ya “zo ya gani.” “Zo ya gani,” alama ce da aka dauko daga buɗewar hatiman cikin littafin Ru'ya ta

Yohanna, kuma Miller yana wakiltar masu hikima waɗanda suke fahimtar sakon Daniyel da aka buɗe a 1798. Gaskiyoyin da Miller ya ajiye a kan teburin kuwa, su ne gaskiyoyin da aka buɗe daga littafin Daniyel, waɗanda Zakin kabilar Yahuda ya buɗe, kuma an nufe su ne domin su gwada tsarar da take raye a lokacin da aka buɗe su. Saboda wannan dalili ne dabbobi huɗu na Ru'ya ta Yohanna da suke da alaƙa da hatimai huɗu na farko, da kuma Miller, suka yi kira ga waccan tsarar su “zo su gani.”

Sai na ga, sa'ad da Dan Ragon ya buɗe ɗaya daga cikin hatiman, sai na ji, kamar ƙarar tsawa, ɗaya daga cikin halittun nan huɗu yana cewa, Zo ka gani. Sai na duba, ga shi kuma, farin doki; wanda yake bisa gare shi kuwa yana da baka; aka kuma ba shi rawani: sai ya fita yana cin nasara, domin ya ci nasara. Da ya buɗe hatimi na biyu, sai na ji halitta ta biyu tana cewa, Zo ka gani. Sai wani doki kuma ya fito, ja; aka kuwa ba wanda yake zaune a bisansa iko yā ɗauke salama daga duniya, domin su kashe juna: aka kuma ba shi babban takobi. Da ya buɗe hatimi na uku, sai na ji halitta ta uku tana cewa, Zo ka gani. Sai na duba, ga shi kuma, baƙin doki; wanda yake bisa gare shi kuwa yana riƙe da ma'auni a hannunsa. Sai na ji murya a tsakiyar halittun nan huɗu tana cewa, Mudun alkama ɗaya a kan dinari ɗaya, mudu uku na sha'ir kuma a kan dinari ɗaya; kuma kada ka cutar da mai da ruwan inabi. Da ya buɗe hatimi na huɗu, sai na ji muryar halitta ta huɗu tana cewa, Zo ka gani. Sai na duba, ga shi kuma, kodadden doki; sunan wanda yake bisa gare shi kuwa Mutuwa ne, Lahira kuma tana binsa. Aka ba su iko a kan kashi na huɗu na duniya, su kashe da takobi, da yunwa, da mutuwa, da namun dajin duniya. Ru'ya ta Yohanna 6:1–8.

Almasihu ne, wanda aka wakilta a matsayin Zakin kabilar Yahuda, ya buɗe hatimin littafin da aka rufe da hatimai bakwai a littafin Ru'ya ta Yohanna; kuma Zakin kabilar Yahuda ne ya buɗe abubuwan lu'ulu'u waɗanda Miller ya ajiye a kan tebur, sa'an nan kuma ya yi shela ga dukan mutane cewa, “ku zo ku gani.”

An kwatanta gaskiyar da ya gano a sarari a kan taswirar majagaba ta 1843, wadda Sister White ta ce hannun Ubangiji ne ya jagoranta, hannun nan marar-ganuwa ɗaya da ya kawo wa Miller akwatin cike da jauhari. Taswirori ɗari uku da aka samar a shekara ta 1842 sun kasance cikas umarnin Habakkuk na a rubuta wahayi kuma a bayyana shi sarai a kan alluna. Teburin Miller da yake a tsakiyar ɗakinsa ya wakilci taswirori (alluna) ɗari uku waɗanda manzannin Millerite suka kai wa duniya a 1842 da 1843. Wannan taswira, tare da taswirar majagaba ta 1850, su ne “allunan” na Habakkuk sura ta biyu.

“Shaidar haɗin kai ta masu wa'azin Zuwan Almasihu na Biyu da mujallunsu ce, sa'ad da suke tsaye bisa ga ‘asalin bangaskiya,’ cewa wallafa jadawalin nan cikas Habakkuk 2:2, 3 ne. Idan jadawalin ya kasance batun annabci (kuma waɗanda suke musunsa suna barin asalin bangaskiya), to, sai ya biyo baya cewa 457 K.H. ita ce shekarar da za a fara ƙirga kwanaki 2300 daga gare ta. Ya zama dole 1843 ta kasance farkon lokacin da aka buga domin ‘wahayi’ ya ‘jinkirta,’ ko kuma domin a sami lokacin jinkiri, wanda a cikinsa ƙungiyar budurwai za ta yi gyangyadi ta yi barci a kan babban batun lokaci, gab da a tashe su ta wurin Kiran Tsakar Dare.” James White, Second Advent Review and Sabbath Herald, Juzu'i na 1, Lamba ta 2.

Mutanen da suka fara amsawa ga sakon (duwatsu masu daraja) wanda daga baya aka wakilta a kan teburin Habakkuk, da fari kaɗan ne, amma da tabbatsuwar ka'idar rana ɗaya ga shekara ɗaya a ranar 11 ga Agusta, 1840, mutanen “suka karu suka zama taro mai yawa.”

“A daidai lokacin da aka kayyade, Turkiyya, ta wurin jakadunta, ta amince da kariyar kasashen Turai masu haɗin guiwa, ta haka kuwa ta sa kanta karkashin ikon al'ummai na Kirista. Wannan al'amari ya cika annabcin daidai kwarai. Da zarar aka sami labarin haka, tarin jama'a suka gaskata da daidaiton ka'idodin fassarar annabci da Miller da abokan aikinsa suka runguma, kuma aka ba wa motsin zuwan Almasihu wani karfi mai ban mamaki. Masu ilimi da masu matsayi suka haɗa kai da Miller, cikin wa'azi da kuma cikin wallafa ra'ayoyinsa, kuma daga 1840 zuwa 1844 aikin ya bazu da sauri.” The Great Controversy, 334, 335.

Sa'an nan taron jama'a ya fara damun jauhari. A wannan lokaci ne Miller zai gano tarwatsuwar jauhari. Kalmar “tarwatsa” tana ɗaya daga cikin manyan alamomin “sau bakwai” na Littafin Firistoci ashirin da shida, kuma Miller ya yi amfani da wani nau'i na kalmar “tarwatsa” sau goma a cikin gabatar da mafarkinsa. “Goma” alama ce ta gwaji, kuma tana nuna sahihin fahimtar ma'anar alamar jauharin Miller da aka “tarwatsa” a matsayin gwajin annabci ga waɗanda karshen duniya ya riske su.

Kin amincewa da jauhar “sau bakwai” ita ce jauhar farko da Adventism na Laodicea ya ajiye gefe sa'ad da suka gaza gwajin “warwatsawar” Musa, wadda Iliya (Miller) ya gabatar, a shekara ta 1863. Tun daga wannan lokaci jauharan za su ci gaba da kara warwatsewa, su gaurayu da na jabu, kuma a karshe a rufe su gaba ɗaya. Rufe jauharai masu daraja zai kai ga wani mataki inda akwatin (Littafi Mai Tsarki) za a hallaka.

A cikin mafarkin Miller akwai bayyananniyar bambanci tsakanin “sau bakwai” na farko da Miller ya yi amfani da kalmar “warwatsa,” da kuma sau uku na karshe da ya yi amfani da kalmar. Bayan ya ambaci “warwatsa” “sau bakwai,” “ya karaya kwarai gaba ɗaya, ya yanke kauna, ya zauna ya yi kuka.”

Kafin Almasihu, wanda aka wakilta a matsayin Zakin Kabilar Yahuza, ya fara aikinsa na warware littafin da aka hatimce da hatimai bakwai a cikin littafin Ru'ya ta Yohanna, Yohanna ya yi kuka. Yohanna da Miller dukansu sun yi kuka sa'ad da suka fahimci cewa akwatin kayan ado (Maganar Allah) an rufe shi a kasa ta wurin karya kayan ado.

Sai na ga wani littafi a hannun dama na wanda yake zaune a kan kursiyin sarauta, rubuce a ciki da bayansa, a kulle da hatimai bakwai. Sai na ga wani mala'ika mai karfi yana shelanta da babbar murya, Wane ne ya isa ya buɗe littafin, ya kuma warware hatimansa? Amma ba wanda yake cikin sama, ko a bisa kasa, ko a karkashin kasa, da ya iya buɗe littafin, ko ma ya dube shi. Sai na yi kuka kwarai, domin ba a sami wanda ya isa ya buɗe littafin ya kuma karanta shi ba, ko ma ya dube shi. Sai ɗaya daga cikin dattawan ya ce mini, Kada ka yi kuka: ga shi, Zakin kabilar Yahuza, Tushen Dawuda, ya yi nasara ya buɗe littafin, ya kuma warware hatimai bakwai dinsa. Ru'ya ta Yohanna 5:1–5.

Da zarar kin karɓar jauharan da Miller ya gano ya kuma gabatar wa duniya ya karu har ya kai matakin da aka hallaka Littafi Mai Tsarki (akwatin), sai Miller ya yi kuka.

“Sa’an nan na ga cewa a cikin lu’ulu’u na gaske da tsabar kuɗi na gaske da suka warwatsa, sun kuma watsa adadi marar iyaka na lu’ulu’u na jabu da tsabar kuɗi na karya. Na yi matuƙar fushi ƙwarai saboda mummunar halayensu da rashin godiyarsu, kuma na tsawata musu, na zarge su saboda haka; amma gwargwadon yadda na ƙara tsawata musu, haka nan suka ƙara warwatsa lu’ulu’u na jabu da tsabar kuɗi na karya a cikin na gaske.”

“Sa’an nan na yi matuƙar fushi a raina na jiki, na kuma fara amfani da ƙarfi na jiki domin in tura su waje daga ɗakin; amma a yayin da nake fitar da ɗaya, sai uku ƙarin su shigo, su kuma kawo ƙazanta da ƙumus da yashi da kowane irin shara, har suka rufe dukan lu’ulu’u na gaskiya, da lu’u-lu’u masu daraja, da kuɗaɗe, waɗanda duka suka ɓace daga gani. Sun kuma yayyaga akwatinana gunduwa-gunduwa, suka watsa shi cikin tarkacen. Na yi zaton babu wanda ya kula da baƙin cikina ko fushina. Sai na zama cikakkiyar mai karaya da sanyin gwiwa, na zauna na yi kuka.”

A wannan mataki a cikin mafarkinsa an yi amfani da kalmar “watsar” har “sau bakwai.” Sau uku na ƙarshe da ta bayyana sun bambanta da bakwai na farko, ta haka suna sa hannu na annabci a kan watsarwar bakwai a matsayin alamar “lokuta bakwai” na Lawiyawa ashirin da shida. Mafarki na biyu na Miller, kamar yadda yake da mafarki na biyu na Nebukadnezzar, a cikin alama yana gano “lokuta bakwai.”

Kamar yadda ya kasance da Yohanna a Ru’ya ta Yohanna sura ta biyar, sa’ad da Miller ya yi kuka, mutumin mai goga ƙura (Zakin kabilar Yahuza), sai ya “bude ƙofa” ya shiga cikin ɗakin. Bayyanannen hoton Uban yana riƙe da littafin da aka hatimce da hatimai bakwai, wanda babu wani mutum da zai iya budewa, kuma wanda ya sa Yohanna ya yi kuka, ya fara ne a aya ta ɗaya ta sura ta huɗu.

Bayan wannan na duba, sai ga wata ƙofa a bude a cikin sama; murya ta fari kuwa da na ji kamar ta ƙaho ce tana magana da ni; wadda ta ce, Ka hauru nan, zan kuwa nuna maka abubuwan da dole ne su faru daga baya. Ru’ya ta Yohanna 4:1.

Miller ya yi kuka, ya ga kuma an bude ƙofa. “Sa’ad da nake cikin wannan kuka da makoki saboda babbar hasarata da kuma alhakin da ke kaina, sai na tuna da Allah, na kuma yi addu’a da gaske cewa Ya aiko mini da taimako. Nan da nan aka bude ƙofar, wani mutum kuma ya shiga ɗakin, sai dukan mutanen suka fita daga cikinsa; shi kuwa, yana riƙe da goga ta share ƙura a hannunsa, ya bude tagogin, ya kuma fara share ƙura da tarkace daga ɗakin.” Zakin kabilar Yahuda da mutumin mai goga ta share ƙura sun iso ne a lokacin budewar wata ƙofa, sa’ad da Yahaya da Miller suka yi kuka. Budewar ƙofa alama ce ta sauyin wani zamani na tattalin Allah.

Tare da Miller, ya yi kuka kuma aka bude ƙofa, amma ya kuma yi addu’a. “Na zama mai cikakken karaya da rashin ƙwarin gwiwa, sai na zauna na yi kuka. Yayin da nake haka ina kuka ina kuma makokin babban rashina da alhakin da ke kaina, sai na tuna da Allah, na kuma yi addu’a da ƙwarai cewa Ya aiko mini da taimako. Nan da nan kuwa ƙofar ta bude, wani mutum ya shiga ɗakin, sa’ad da mutane duka suka bar shi; shi kuwa, yana riƙe da burushin share ƙura a hannunsa, ya bude tagogi, ya kuma fara share ƙura da tarkace daga cikin ɗakin.”

Addu'ar da take zama alama a tarihin kwanaki na karshe ita ce addu'ar da aka nuna ta wurin Daniyel da waɗancan mutanen kirki uku a sura ta biyu, haka kuma ta wurin Daniyel a sura ta tara. Ita ce addu'ar Littafin Firistoci ashirin da shida ta “sau bakwai,” wadda shaidun nan biyu na Ru'ya ta Yohanna goma sha ɗaya za su yi sa'ad da suka gane cewa an warwatsa su. Shaidun nan biyu za su maimaita abin da Daniyel ya yi a sura ta tara, sa'ad da ya gane cewa an “warwatsa” shi cikin cikas la'anar Musa. Shaidun nan biyu za su maimaita abin da Miller ya kwatanta a mafarkinsa sa'ad da ya kai ga inda aka warwatsa jauharansa “sau bakwai.”

Sa'ad da aka yi wa waccan addu'a alama, sai aka buɗe wata kofa, mutumin mai goga kanzanta ya iso, ɗakin kuwa babu kowa. Taron mugaye ya riga ya tafi, kuma sabon zamani na shiriyar ya iso. Sa'an nan Zakariyya kabilar Yahuza, wanda mashinsa yake cikin hannunsa, “ya buɗe tagogi, ya fara share kanzanta da shara daga ɗakin,” kuma yayin da “ya ke share kanzanta da shara, duwatsu masu darajar karya da kuɗin bogi, duk suka tashi suka fita ta taga kamar gajimare, iska kuwa ta kwashe su.”

Tagogin da aka buɗe su ma suna nuna rarrabewa, domin kamar yadda ake fitar da shara ta taga, haka waɗanda suka cika umarnin da aka samu a cikin Malachi, wanda yake umartar “firistoci” na kwanaki na karshe su, “Ku kawo dukan zakka cikin ma'ajin ajiya, domin abinci ya kasance a gidana, kuma ku gwada ni yanzu da wannan, in ji Ubangijin runduna, ko ba zan buɗe muku tagogin sama ba, in zuba muku albarka, har ba za a sami isasshen wuri da za a karbe ta ba.” Kofa da aka buɗe da tagogin da aka buɗe suna wakiltar canji a cikin tattalin shiri na Allah wanda yake cika a lokacin da ake kawar da mugayen firistoci, kuma ake albarkace adalai firistoci.

Yayin da mutumin da ke sharar kura ya fara tsabtace soronsa, Miller ya rufe idanunsa na ɗan lokaci. “A cikin hargitsin na rufe idanunsa na ɗan lokaci; da na buɗe su, dukan sharan ya tafi gaba ɗaya. Lu'ulu'u masu daraja, da lu'ulu'un lu'u-lu'u, da tsabar kuɗin zinariya da azurfa, sun kwanta a warwatse a yalwace a ko'ina cikin ɗakin.” A sa'an nan kuwa aka raba abin daraja da abin kanzanta gaba ɗaya.

Sa'an nan aka ɗora akwatin ajiya mafi girma a kan teburin, aka kuma jefa duwatsu masu daraja da suka warwatse a cikinsa. “Sa'an nan ya ɗora a kan teburin wani akwatin ajiya, wanda ya fi na ɗa girma kwarai da kyau, ya kuma tattara duwatsu masu daraja, lu'ulu'u, da tsabar kuɗi, da damtsin hannu, ya jefa su cikin akwatin ajiyar, har ba ɗaya da ya rage, ko da yake waɗansu daga cikin lu'ulu'un ba su fi bakin allura girma ba.” Sa'an nan aka tattaro tushen gaskiyoyin Miller tare, ba da Littafi Mai Tsarki kaɗai ba, amma kuma da Ruhun Annabci, kuma waɗannan gaskiyoyin suka fi yadda suke tun da farko kyau da haske.

Yayin da muke tantance wahayin Kogin Ulai bisa ga ma'anar sakon da aka buɗe a 1798, ya kamata a fahimta cewa an takaita wasu daga cikin waɗannan gaskiyoyi ta wurin tsarin da aka ba Miller. Haka kuma, ya kamata a sa ran cewa saboda haka wasu daga cikin waɗannan gaskiyoyi za su kasance mafi girma kuma mafi kyawu, ko da yake wasu daga cikinsu na iya bayyana kanana ko marasa muhimmanci.

Sa'ad da aka maido da gaskiyoyin, ana jefa su cikin wani akwatin ajiya mafi girma, sa'an nan kuma ana sake yin kiran nan, ba ta bakin Miller ba, amma ta bakin Almasihu, (wanda shi ne

mutumin gogen kura, wanda kuma shi ne Zakin kabilar Yahuza) cewa, “zo ka gani.” Wannan yana nuna cewa an yi wani budɛ hatimi ne a wannan lokacin, kuma budɛ hatimin na karshe shi ne Wahayin Yesu Almasihu wanda yake faruwa nan da nan kafin kofar jinkai ta rufe, ko kuwa kamar yadda Sister White ta bayyana, sa’ad da mutumin gogen kura ya riga ya shiga.

“Na duba cikin akwatin, amma idanuwana suka rikice da wannan gani. Suka haskaka sau goma fiye da daukakarsu ta dā. Na yi tsammani an goge su a cikin yashi ta wurin sawun waɗancan mugayen mutane waɗanda suka warwatsa su suka kuma tattake su cikin kura. An shirya su cikin kyakkyawan tsari a cikin akwatin, kowane dāya a wurinsa, ba tare da wata alamar wahalar mutumin da ya jefa su ciki ba. Na yi ihu saboda tsananin farin ciki, kuma wannan ihun ya tashe ni.” Early Writings, 83.

Lokacin jinkiri da kuma babban bakin cikin farko sun iso a ranar 18 ga Yuli, 2020, kuma tun daga Yulin 2023, Zakin kabilar Yahuda yana ta warware hatimin sakon Wahayin Yesu Almasihu. Wannan warware hatimi ya haɗa da littafin Daniyel, kuma za mu kammala nazarinmu game da mafarkin Miller a talifi na gaba.

Ana aiwatar da aikin mutumin goga na kura cikin haɗin kai da “firistoci masu hikima”, kuma aikin waɗannan “firistocin”, waɗanda su ne shaidu biyu na Wahayi sura ta goma sha dāya, kuma waɗanda kuma su ne kasusuwan matattu da aka tayar na Ezekiyel sura ta talatin da bakwai, an kuma wakilta shi ta wasu layuka na Maganar Allah. Za mu yi amfani da kaɗan daga cikin waɗannan layukan a matsayin shaidu na biyu ga abin da muka gano game da mafarki na biyu na William Miller.

“An ba mu Nassosi domin amfaninmu ne, domin mu sami koyarwa cikin adalci. Gizagizai na kuskure sun rufe darajajjiyar hasken gaskiya, amma Almasihu a shirye yake ya kawar da hazo na kuskure da camfi, ya kuma bayyana mana hasken daukakar Uba, domin mu faɗi kamar yadda almajirai suka faɗa, ‘Ashe, zuciyarmu ba ta kuna a cikinmu ba, sa’ad da yake magana da mu a hanya?’” Publishing Ministry, 68.